

II.

Исторически бѣдѣжки по уредбата на Българската Народна Банка.

Българската Народна Банка е учрѣдена прѣзъ 1879 г. отъ привременното руско управление въ България.

На князь Дондуковъ-Корсаковъ, шефъ на гражданското управление въ тогващо освободената страна, се пада заслугата: а) за възобновение на земледѣлскитѣ каси (сега Земледѣлска Банка) и б) за учрѣждаването на Българ. Народна Банка.

Земледѣлскитѣ каси, основани още при режима на турското владичество съ срѣдства на земледѣлското население, сж били прѣдначинени да служатъ за подигане на земледѣлието, т. е. за улеснение на *земледѣлското население*; а Б. Н. Банка, основана съ срѣдства на държавата, — да служа за централно ковчезничество на правителството и да спомага за „възраждането и правилно развитие на мѣстната търговия“, т. е. да улеснява *гражданското население*. —

На 25 януарий 1879 г. князь Дондуковъ е утвърдилъ изработениятъ отъ финансовия отдѣлъ (управляванъ отъ К. Бухъ) при централното правителство проекто-уставъ на банката, както и шата за служащитѣ при нея, катѣ е написалъ собственорѣчно „утверждаю“; а по-късно, на 21 май 1879, сжщиятъ е утвърдилъ и правилника („Инструкция Болгарскому Народному Банку и его отдѣлениямъ“), съдържащъ подробноститѣ по приложение на сжщия уставъ.¹⁾

На 4 априль 1879 г., по прѣдложение на управляющия финансовия отдѣлъ на окупационното управление,²⁾ К. Бухъ, сж били назначени отъ императорския руски комисаръ, за управител на банката колежкия съвѣтникъ Карбонеръ (до тогава и. д. началникъ на отдѣление въ финансовия отдѣлъ), а за неговъ помощникъ — титулярния съвѣтникъ Крижановски, на които е било възложено задачата да уредятъ банката и да съставятъ необходимитѣ за операцийтъ ѝ книжа.

¹⁾ Уставътъ на Българ. Н. Банка отъ 25/I 1879 г. и Инструкцията отъ 21/V 1879 г. сжж публикувани за прѣвъ пѣтъ, на руски езикъ, въ илѣвлиятъ отъ печать прѣвъзъ 1908 г. „Сборникъ на законоположения по уредбата на банката (1879-1905)“, официално издание на Българ. Н. Банка.

²⁾ Централната власть по гражданското устройство на България, съсѣдоточена изпърво въ рѣцѣтъ на Владимиръ Александровичъ Черкавки, а слѣдъ смъртта на послѣдния (въ деня на подписване Санъ-Утефанския договоръ, сир. на 19 февруарий 1878 г.) въ рѣцѣтъ на князь Ал. Михайловичъ Дондуковъ-Корсаковъ, се е дѣлила на 5 отдѣла (министерства), а именно: 1) воененъ, 2) за вътрѣшнитѣ работи, 3) сѣдѣбень, 4) финансовъ и 5) за народното просвѣщение и духовнатѣ дѣла. (Вж. по това „Записката“ на М. Дриновъ, за дѣятелността на привременното руско управление въ България).